

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

14 février 2007

PROJET DE LOI
réformant le divorce

AMENDEMENT

présenté après le dépôt du rapport

N° 163 DE MM. VERHERSTRAETEN ET DE CREM

Art. 2

Apporter les modifications suivantes:

A) au § 2, supprimer les mots «ou qu'elle est répétée à deux reprises conformément à l'article 1255, § 1er, du Code judiciaire ».

B) au § 3, supprimer les mots «ou à deux reprises conformément à l'article 1255, § 2, du Code judiciaire. ».

JUSTIFICATION

Le projet de loi permet de divorcer après trois ou six mois de mariage, respectivement. Ce n'est pas souhaitable. Il convient de limiter les risques de tentatives de mariages de complaisance et de prévoir une période de réflexion.

Documents précédents :

Doc 51 **2341/ (2005/2006)** :

001 : Projet de loi.
002 à 006 : Amendements.
007 : Rapport.
008 à 017 : Amendements.
018 : Rapport.
019 : Texte adopté par la commission.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

14 februari 2007

WETSONTWERP
betreffende de hervorming van
de echtscheiding

AMENDEMENT

voorgesteld na de indiening van het verslag

Nr. 163 VAN DE HEREN VERHERSTRAETEN EN DE CREM

Art. 2

De volgende wijzigingen aanbrengen:

A) in § 2, de woorden «of wanneer de aanvraag tot tweemaal toe werd gedaan overeenkomstig artikel 1255, § 1, van het Gerechtelijk Wetboek» **weglaten;**

B) in § 3, de woorden «of wanneer de aanvraag tot tweemaal toe werd gedaan overeenkomstig artikel 1255, § 2, van het Gerechtelijk Wetboek» **weglaten.**

VERANTWOORDING

Het wetsontwerp maakt scheidingen mogelijk na drie maanden, respectievelijk zes maanden huwelijk. Dit is niet wenselijk. Risico's op pogingen tot schijnhuwelijken moeten worden beperkt en een reflectieperiode ingebouwd.

Voorgaande documenten :

Doc 51 **2341/ (2005/2006)** :

001 : Wetsontwerp.
002 tot 006 : Amendementen.
007 : Verslag.
008 tot 017 : Amendementen.
018 : Verslag.
019 : Tekst aangenomen door de commissie.

N° 164 DE MM. VERHERSTRAETEN ET DE CREM

Art. 4

Supprimer le 5°.

JUSTIFICATION

Le projet de loi a pour effet que plus aucune durée minimale de mariage n'est requise pour pouvoir divorcer par consentement mutuel. Les époux pourraient dès lors introduire une demande de divorce par consentement mutuel le jour même du mariage et immédiatement après la célébration de celui-ci.

Même lorsque les partenaires décident ensemble de mettre fin à leur relation, un certain délai de réflexion s'avère utile.

Un délai minimal est d'ailleurs nécessaire pour lutter efficacement contre les mariages fictifs.

Conformément à la proposition des États généraux de la famille de 2004, le présent sous-amendement prévoit une durée minimale de mariage d'un an.

N° 165 DE MM. VERHERSTRAETEN ET DE CREM

Art. 4bis (nouveau)

Insérer un article 4bis, libellé comme suit:

Art. 4bis. — À l'article 276 du même Code, les mots «deux ans» sont remplacés par les mots «un an».

JUSTIFICATION

Le projet de loi a pour effet que plus aucune durée minimale de mariage n'est requise pour pouvoir divorcer par consentement mutuel. Les époux pourraient dès lors introduire une demande de divorce par consentement mutuel le jour même du mariage et immédiatement après la célébration de celui-ci.

Même lorsque les partenaires décident ensemble de mettre fin à leur relation, un certain délai de réflexion s'avère utile.

Un délai minimal est d'ailleurs nécessaire pour lutter efficacement contre les mariages fictifs.

Conformément à la proposition des États généraux de la famille de 2004, le présent sous-amendement prévoit une durée minimale de mariage d'un an.

Nr. 164 VAN DE HEREN VERHERSTRAETEN EN DE CREM

Art. 4

Het 5° weglaten.

VERANTWOORDING

Het wetsontwerp leidt ertoe dat er geen enkele minimale huwelijksduur meer vereist is om te kunnen scheiden door onderlinge toestemming. Echtgenoten

zouden dus op de huwelijksdag zelf en onmiddellijk na de voltrekking ervan, een verzoek tot echtscheiding door onderlinge toestemming kunnen indienen.

Ook wanneer partners gezamenlijk beslissen een einde te maken aan hun relatie, heeft een zekere reflectieperiode nut.

Een minimale termijn is trouwens nodig wil men schijnhuwelijken afdoende bestrijden.

Overeenkomstig het voorstel van de Staten-Generaal van het Gezin van 2004 stelt voorliggend subamendement een minimale huwelijksduur van één jaar voor.

Nr. 165 VAN DE HEREN VERHERSTRAETEN EN DE CREM

Art. 4bis (nieuw)

Een artikel 4bis invoegen, luidende:

Art. 4bis. — In artikel 276 van hetzelfde wetboek worden de woorden «twee jaar» vervangen door de woorden «één jaar».

VERANTWOORDING

Het wetsontwerp leidt ertoe dat er geen enkele minimale huwelijksduur meer vereist is om te kunnen scheiden door onderlinge toestemming. Echtgenoten zouden dus op de huwelijksdag zelf en onmiddellijk na de voltrekking ervan, een verzoek tot echtscheiding door onderlinge toestemming kunnen indienen.

Ook wanneer partners gezamenlijk beslissen een einde te maken aan hun relatie, heeft een zekere reflectieperiode nut.

Een minimale termijn is trouwens nodig wil men schijnhuwelijken afdoende bestrijden.

Overeenkomstig het voorstel van de Staten-Generaal van het Gezin van 2004 stelt voorliggend subamendement een minimale huwelijksduur van één jaar voor.

N° 166 DE MM. VERHERSTRAETEN ET DE CREM

Art. 7

Dans l'article 301 proposé, apporter les modifications suivantes:

A) au § 2, remplacer l'alinéa 1er par l'alinéa suivant:

«§ 2. Le tribunal peut accorder à l'un des époux, sur les biens et les revenus de l'autre époux, une pension permettant aux deux époux d'assurer leur existence dans des conditions équivalentes à celles dont ils bénéficiaient durant la vie commune.»;

B) remplacer le § 3 par la disposition suivante:

«§ 3. Pour déterminer le montant de la pension alimentaire, le tribunal tient notamment compte:

1° de l'entretien et de l'éducation des enfants;

2° de l'âge et de l'état de santé des époux;

3° de leurs possibilités d'acquérir des revenus après la dissolution du mariage, eu égard au choix opéré pendant le mariage en ce qui concerne l'éducation des enfants, ainsi qu'à la formation que les époux ont reçue et à la profession qu'ils ont exercée pendant le mariage;

4° des besoins et des nécessités des deux époux au moment où le divorce est prononcé;

5° de la durée du mariage.»

C) remplacer les paragraphes 4 à 6 par la disposition suivante:

«§ 4. Le tribunal qui accorde la pension constate que celle-ci est adaptée de plein droit aux fluctuations de l'indice des prix à la consommation.

Le montant de base de la pension correspond à l'indice des prix à la consommation du mois au cours duquel le jugement ou l'arrêt prononçant le divorce est coulé en force de chose jugée, à moins que le tribunal en décide autrement. Tous les douze mois, le montant de la pension est adapté en fonction de la hausse ou de la baisse de l'indice des prix à la consommation du mois correspondant..

Nr. 166 VAN DE HEREN VERHERSTRAETEN EN DE CREM

Art. 7

In het voorgestelde artikel 301, de volgende wijzigingen aanbrengen:

A) paragraaf 2, eerste lid, vervangen als volgt:

«§ 2. De rechtbank kan aan één van de echtgenoten, uit de goederen en de inkomsten van de andere echtgenoot, een uitkering toekennen die de beide echtgenoten toelaat in hun bestaan te voorzien op een gelijkwaardige wijze als tijdens het samenleven.»;

B) paragraaf 3 vervangen als volgt:

«§ 3. Bij het bepalen van de onderhoudsuitkering houdt de rechtbank onder meer rekening met:

1° het onderhoudsbehoeften van de kinderen;

2° de leeftijd en de gezondheidstoestand van de echtgenoten;

3° hun mogelijkheden om inkomsten te verwerven na de ontbinding van het huwelijk, rekening houdend met de tijdens het huwelijk gemaakte keuze inzake opvoedingsproject en met de opleiding en het beroep dat de echtgenoten tijdens het huwelijk hebben uitgeoefend;

4° de noden en behoeften van beide echtgenoten op het ogenblik waarop de scheiding uitgesproken wordt;

5° de duur van het huwelijk.»

C) de paragrafen 4 tot 6 vervangen als volgt:

«§ 4. De rechtbank die de uitkering toekent stelt vast dat deze van rechtswege aangepast wordt aan de schommelingen van het indexcijfer van de consumptieprijzen.

Het basisbedrag van de uitkering stemt overeen met het indexcijfer van de consumptieprijzen van de maand gedurende welke het vonnis of het arrest dat de echtscheiding uitspreekt, kracht van gewijsde heeft verkregen, tenzij de rechtbank er anders over beslist. Om de twaalf maanden wordt het bedrag van de uitkering van rechtswege aangepast in verhouding tot de verhoging of de verlaging van het indexcijfer van de consumptieprijzen van de overeenstemmende maand.

Ces modifications sont appliquées à la pension dès l'échéance qui suit la publication au Moniteur belge de l'indice nouveau à prendre en considération.

Le tribunal peut, dans certains cas, appliquer un autre système d'adaptation de la pension au coût de la vie.»

D) remplacer le paragraphe 7 par la disposition suivante:

«Même en cas de divorce par consentement mutuel, et sauf dans ce cas si les parties ont convenu expressément le contraire, le tribunal peut augmenter la pension si, par suite de circonstances indépendantes de la volonté du bénéficiaire de la pension, celle-ci n'est plus suffisante et ce dans une mesure importante pour sauvegarder la situation prévue au § 2.

Si, par suite d'une modification sensible de la situation du bénéficiaire, le montant de la pension ne se justifie plus, le tribunal peut réduire ou supprimer la pension.

Ceci vaut également en cas de modification sensible de la situation du débiteur de la pension par suite de circonstances indépendantes de sa volonté.»

E) insérer un § 7bis, libellé comme suit:

«§ 7bis. La pension est accordée pour une durée déterminée ou jusqu'au décès de l'un des deux conjoints.

Pour déterminer cette durée, le juge tient compte des circonstances de fait. ».

JUSTIFICATION

* Le mariage est un engagement durable dans lequel les deux conjoints prennent, d'un commun accord, des décisions quant à leur propre avenir (situation professionnelle, éducation des enfants, etc.) qui ont des répercussions considérables.

La fin du mariage ne supprime pas purement et simplement les obligations entre les partenaires et à l'égard des enfants. L'intérêt des enfants et le choix concernant leur éducation demeurent des éléments essentiels.

Cela signifie également qu'après le mariage, les partenaires restent fondamentalement tenus, l'un envers l'autre et envers les enfants, d'assurer leur existence et leur éducation. Les choix effectués à l'époque conjointement par les deux

Deze wijzigingen worden op de uitkeringen toegepast vanaf de vervalddag die volgt op de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad van het in aanmerking te nemen nieuwe indexcijfer.

De rechtbank kan nochtans in bepaalde omstandigheden een ander systeem van aanpassing van de uitkering aan de kosten van levensonderhoud toepassen.»

D) paragraaf 7 vervangen als volgt:

«Zelfs in geval van echtscheiding door onderlinge toestemming, en uitgezonderd indien de partijen in dat geval uitdrukkelijk het tegenovergestelde zijn overeengekomen, kan de rechtbank de uitkering verhogen indien deze ingevolge omstandigheden onafhankelijk van de wil van de uitkeringsgerechtigde, in ruime mate ontoereikend is geworden om de in § 2 bedoelde toestand te waarborgen, kan de rechtbank de uitkering verhogen.

Indien de toestand van de uitkeringsgerechtigde een ingrijpende wijziging heeft ondergaan zodat het bedrag van de uitkering niet meer verantwoord is, kan de rechtbank de uitkering verminderen of opheffen.

Dit geldt eveneens bij ingrijpende wijziging van de toestand van de uitkeringsplichtige ingevolge omstandigheden onafhankelijk van zijn wil.»

E) een § 7bis invoegen, luidende:

«§ 7bis. De uitkering wordt toegekend voor een bepaalde duur of tot aan het overlijden van één van beide echtgenoten.

De rechter houdt bij het bepalen van de duur rekening met de feitelijke omstandigheden. ».

VERANTWOORDING

* Een huwelijk is een duurzaam engagement, waarin beide partners, in gezamenlijk overleg, beslissingen nemen over de eigen toekomst (arbeidssituatie, keuze over de opvoeding van de kinderen,...) die verstrekkende gevolgen hebben.

Ook wanneer aan het huwelijk een einde komt, blijven er verantwoordelijkheden jegens mekaar en de kinderen bestaan die niet zomaar kunnen worden uitgewist. Het belang van de kinderen en het gekozen opvoedingsprogramma blijven een centraal gegeven.

Dit betekent ook dat de partners na het huwelijk principieel ten opzichte van elkaar en de kinderen ertoe gehouden zijn in te staan voor het levensonderhoud en de opvoeding. De gemeenschappelijke keuzes, die men destijds gemaakt heeft,

époux influent en effet sur les possibilités de s'assurer un revenu, y compris après le mariage. Le juge doit tenir compte de tous ces éléments pour fixer le montant de la pension alimentaire.

* L'arrêt n° 48/2000 du 3 mai 2000 de la Cour d'arbitrage souligne que la limitation de la pension alimentaire accordée entre partenaires après un divorce pour cause déterminée (elle ne peut excéder le tiers des revenus de l'époux débiteur de la pension: article 301, § 4, du Code civil) est discriminatoire, étant donné qu'en cas de séparation de fait, la pension alimentaire n'est soumise à aucune limitation (article 307bis du Code civil).

Nous proposons de ne pas prévoir de limitation dans l'amendement. S'il est vrai qu'une pension alimentaire égale au tiers des revenus peut paraître très élevée et très lourde à supporter – les parties doivent en outre s'efforcer de parvenir à l'autonomie -, une pension alimentaire supérieure au tiers des revenus peut, dans les cas exceptionnels et extrêmes, s'avérer équitable (par exemple, dans le cas d'un mariage de longue durée au cours duquel les enfants ont été éduqués par un seul parent qui, durant toute sa vie, n'a pas exercé d'activité professionnelle et que son conjoint a abandonné pour un autre partenaire, de sorte que le parent resté seul ne dispose (donc) d'aucun revenu).

Le tribunal pourra évaluer la situation en se basant sur des éléments concrets.

* Le projet de loi précise que, sauf quelques exceptions, la durée de la pension ne peut être supérieure à la durée du mariage. L'auteur estime toutefois que le juge doit avoir la liberté de déterminer la durée et le montant de la pension alimentaire éventuelle sur la base des circonstances de fait (telles que le degré d'autonomie, le choix éducatif opéré durant le mariage, l'âge des parties, la durée du mariage, les possibilités financières et professionnelles des parties, etc.).

Il va sans dire qu'en cas de modification des circonstances, le montant (par exemple, en cas de perte de revenus) ou la durée (par exemple, si le créancier alimentaire vit avec un nouveau partenaire) de la pension peuvent être modifiés d'un commun accord ou par décision de justice.

* L'état de besoin ne constitue pas un critère suffisant pour l'octroi d'une pension alimentaire. Cela peut donner lieu à des situations inéquitables. Il semble plus recommandé d'assurer la solidarité en fonction des choix effectués.

hebben immers een invloed op de mogelijkheden om zelf een inkomen te verwerven, ook na het huwelijk. De rechter moet met al deze gegevens rekening houden om een onderhoudsuitkering te bepalen.

* Het arrest van het Arbitragehof van 3 mei 2000 nr.48/2000 stelt dat de maximumgrens van de alimentatie tussen partners na echtscheiding op grond van feiten (niet meer dan 1/3 van de inkomsten van de tot uitkering gehouden echtgenoot: artikel 301, § 4, Burgerlijk Wetboek) discriminatoir is ten opzichte van de afwezigheid van een maximumgrens van de alimentatie bij echtscheiding op grond van feitelijke scheiding (artikel 307bis Burgerlijk Wetboek).

Het amendement opteert ervoor geen maximumgrens te bepalen. Een alimentatie van 1/3 van de inkomsten kan weliswaar zeer hoog en zeer zwaar voorkomen - partijen dienen bovendien zelfredzaamheid te beogen - maar in uitzonderlijke en extreme gevallen kan een hogere alimentatie dan 1/3 van de inkomsten billijk voorkomen (bijvoorbeeld in het geval van een langdurig huwelijk waarin de kinderen door één ouder, die gedurende zijn/haar hele leven niet professioneel actief is geweest en dus geen inkomen heeft, opgevoed worden en waarbij hij/zij verlaten werd door de andere echtgenoot voor een andere partner terwijl die ene ouder zelf alleen blijft en (dus) over geen inkomen beschikt).

De rechtbank kan dit toetsen aan de hand van feitelijke gegevens.

* Het wetsontwerp stelt dat de duur van de uitkering niet langer mag zijn dan de duur van het huwelijk, behoudens een aantal uitzonderingen. De indiener meent evenwel dat de rechter de vrijheid moet hebben om in functie van de feitelijke omstandigheden (zoals onder meer de zelfredzaamheid, de keuze inzake opvoedingsproject tijdens het huwelijk, de leeftijd van de partijen, de duur van het huwelijk, de financiële en de professionele mogelijkheden van de partijen, ...) de termijn en de hoogte bepalen van de eventuele alimentatie.

Het spreekt voor zich dat in geval van gewijzigde omstandigheden de hoogte (bijvoorbeeld bij inkomensverlies) of de duur (bijvoorbeeld bij samenwonen van de alimentatiegerechtigde met een nieuwe partner) veranderd kunnen worden in onderling akkoord of bij vonnis.

* De staat van behoefte als criterium voor de toekenning van alimentatie is onvoldoende. Dit kan leiden tot onbillijke situaties. Solidariteit in functie van gemaakte keuzes komt meer aanbevolen voor.

N° 167 DE MM. VERHERSTRAETEN ET DE CREM

Art. 18

Apporter les modifications suivantes:

A) au § 1er, alinéa 3, supprimer les mots «ou trois mois après la première comparution des parties»;

B) au § 2, alinéa 2, supprimer les mots «ou six mois après la première audience».

JUSTIFICATION

Le projet de loi autorise les divorces après respectivement trois et six mois de mariage. Cela n'est pas souhaitable. Il convient de limiter les risques de tentatives de mariages de complaisance et de prévoir une période de réflexion.

Nr. 167 VAN DE HEREN VERHERSTRAETEN EN DE CREM

Art. 18

De volgende wijzigingen aanbrengen:

A) in § 1, derde lid, de woorden «of drie maanden na de eerste verschijning van de partijen» **weglaten;**

B) in § 2, tweede lid, de woorden «of zes maanden na de eerste zitting» **weglaten.**

VERANTWOORDING

Het wetsontwerp maakt scheidingen mogelijk na drie maanden, respectievelijk zes maanden huwelijk. Dit is niet wenselijk. Risico's op pogingen tot schijnhuwelijken moeten worden beperkt en een reflectieperiode ingebouwd.

Servais VERHERSTRAETEN (CD&V)
Pieter DE CREM (CD&V)